

Fylkesmannen i Vestfold

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen
7485 TRONDHEIM

Vår saksbehandler / telefon:
Sigurd Lenes
33 37 11 80

Deres referanse:

Vår referanse:
2018/909
Arkivnr: 562

Vår dato:
30.10.2018

Uttalelse - arealanalyser - nasjonal ramme for vindkraft på land – vindkraftutbygging

Betydelige deler av analyseområdet har nasjonale og vesentlige regionale natur- og landskapsverdier som ikke er hensyntatt i ekskluderingsrundene.

Konfliktpotensialet tilknyttet friluftsliv/rekreasjonsinteresser er betydelig. Vi anbefaler at NVE og Miljødirektoratet har dialog med Vestfold fylkeskommune som fagmyndighet på sektorområdet friluftsliv for endelige vurderinger av konfliktpotensialet.

Vi viser til oppdrag fra Miljødirektoratet.

Regjeringen fremmet forslaget om en nasjonal ramme for vindkraft i stortingsmeldingen «Kraft til endring – Energipolitikken mot 2030 (Meld. St 25 (2015 – 2016)).

De siste årene er det gitt mange vindkraftkonsesjoner som ikke har blitt realisert. I noen tilfeller har prosjektene ført til betydelige konflikter. Disse erfaringene tilsier at det er behov for i noe sterkere grad å styre hvor det søkes om konsesjon.

En nasjonal ramme skal definere større områder der det kan ligge til rette for utbygging av vindkraft på land. Det må tas utgangspunkt i en vurdering av vindressurser og kraftsystemets behov. Det er også viktig å lokalisere vindkraft slik at det ikke er nødvendig å bygge mye nytt kraftnett. Dette må så avstemmes mot andre viktige miljø- og samfunnshensyn.

Olje- og energidepartementet (OED) ga 9.2.2017 NVE i oppdrag å lage et forslag til en nasjonal ramme for vindkraft. I følge bestillingsbrevet skal forslaget til nasjonal ramme bestå av to deler:

- et oppdatert kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft
- kart med oversikt over de mest egnede områdene for vindkraftutbygging i Norge

Rammen skal ikke være juridisk bindende eller en form for overordnet konsesjonsbehandling, men et *faglig råd om hvor det kan ligge til rette for lønnsom vindkraft*. Det vil fortsatt være mulig å få konsesjon for prosjekter utenfor områdene som er utpekt som mest egnet, samtidig som prosjekter innenfor de utpekte områdene kan få avslag.

NVE har laget et sett med 43 områder som skal analyseres for å identifisere de mest egnede områdene for vindkraft i Norge. Det er anslått at det til slutt blir 15-20 områder som anbefales. Store deler av indre Vestfold inngår i ett av analyseområdene – *Område 4 Skrim*.

Fylkesmannen er bedt om å gi tilbakemeldinger på om det innenfor områdene er interesser av nasjonal eller vesentlig regional betydning eller om det er interesser som av andre grunner er av vesentlig betydning på klima- og miljøområdet. Det henvises her til veileder T-2/16 - Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis.

Miljø- og samfunnsikkerhetsavdelingens vurdering

Miljø- og samfunnsikkerhetsavdelingen har vurdert om det er relevante miljøverdier av nasjonal og vesentlig regional verdi i analyseområdet. Utgangspunktet er veileder T-2/16. Ekskluderte områder som inneholder viktige miljøinteresser er forsøkt ikke omtalt da disse anses som hensyntatt. Noen er likevel tatt med grunnet behov for grensejusteringer av analyseområdet. Utfylte analyseskjemaer er lagt inn i Miljødirektoratets prosjektdatabase. Miljø- og samfunnsikkerhetsavdelingen kan supplere med digitale kartdata dersom dette er ønskelig.

Rekreasjon/friluftsliv

Områdene på begge sider av Lågendalen vurderes som regionalt viktige rekreasjonsområder både vinter- og sommerstid. Det er opparbeidet et nettverk av stier og skiløyper som er i bruk hele året. Nordre og sentrale deler av området på vestsiden av Numedalslågen inngår i deler i utfartsområdet Skrim. Dette friluftsområdet anses som et av Vestfolds viktigste rekreasjonsområder. Området er snøsikkert vinterstid og benyttes av befolkningen i både Vestfold, Grenland og Søndre Buskerud. Skrim-området strekker seg videre nord-vestover inn i Telemark og Buskerud.

Miljø- og samfunnsikkerhetsavdelingen anser at potensialet for konflikt med friluftsliv-/rekreasjonsinteresser innenfor analyseområdet er betydelig. Turbinestøy og visuelle forstyrrelser kan i tillegg til direkte bortfall av areal medføre redusert opplevelseskvalitet. Miljø- og samfunnsikkerhetsavdelingen ber Miljødirektoratet opprette dialog med Vestfold Fylkeskommune, som har ansvaret for å ivareta friluftslivsinteressene i forbindelse med regional og kommunal planlegging i Vestfold, for vurdering av hvorvidt arealer bør tas ut av hensyn til friluftsliv-/rekreasjonsinteresser.

Landskap

Deler av vestfoldlandskapet ble kartlagt og verdiklassifisert i 2011. Kartlegging av landskap ble utført i forbindelse med utarbeidelse av den regionale planen for bærekraftig arealpolitikk i Vestfold (2011). Høyereleggende områder ble utelatt fra landskapsklassifiseringen av ressursmessige årsaker, samt at forventet utbyggingspress ble vurdert å være lite.

Landskapsrommet langs Lågendalen og side-elvers dalsider er klassifisert som et regionalt viktig landskap. Lågendalen er en prekvartær flatbunnet dalform med bratte skogkleddede åser. Dalbunnen innehar et intakt kulturlandskap med naturlig innramming. Den meanderende elveflaten er sentral og et viktig landskapselement i dalbunnen. Selve dalbunnen inngår ikke i analyseområdet, men dalsidene ligger innfor analyseområdets avgrensning. Lågendals dalsider anses som regionalt viktige og inngår som del av det helhetlige landskapsrommet.

Farrisvassdraget/Siljanvassdraget og Daleelva er vernede vassdrag, som blant annet er vernet mot vernet mot vannkraftutbygging av hensyn til vassdragslandskapet.

Miljø- og samfunnsikkerhetsavdelingen vurderer kunnskapsgrunnlaget som mangelfullt. Særlig gjelder dette de høyereliggende områdene. Det anbefales derfor kartlegging etter nasjonal metode før konklusjon fattes.

Naturtyper

Analyseområdet ligger i all hovedsak i produktiv skog, som i varierende grad er naturtypekartlagt. Særlig er kunnskapsgrunnlaget mangelfullt i tidligere Lardal kommune. Kartleggingsgraden i resterende deler av analyseområdet er noe mer dekkende, men det er fremdeles mye som ikke er naturtypekartlagt. Skogområdene er i stor grad MiS-kartlagt (miljøregistrering i skog) og det er påvist flere større nøkkelbiotoper. Registrering av rødlistearter er mangelfull.

Skogområdene ligger i hovedsak i lavereliggende områder (>300 moh.), og relativt mye av skogen ligger på høyere boniteter. Skog i lavereliggende områder på produktiv mark er arealer som ofte har varierte naturtyper, stort artsmangfold og høy biologisk produksjon. Analyseområdet inneholder flere verneområder og områder som kan være aktuelle for fremtidig frivillig vern. Andel vernet skog i fylket er betydelig lavere enn for landet generelt, har tyngdepunkt mot høyereliggende og mindre produktive arealer, og omfatter en stor andel små skogområder.

Generelt er fragmentering og inngrep i naturskog den største trusselen for livsmiljøene til trua og sjeldne arter i skog. Dagens flatehogst innenfor analyseområdet øker stadig fragmenteringen av sammenhengende, eldre naturskog og vanskeliggjør muligheten for større, robuste livsmiljø og skogreservat i fremtiden.

I tillegg til de registrerte verneområdene og områder i verneprosess, bør det nærmere vurderes om områder med eldre naturskog (hogstklasse 5), og områder med viktige miljøregistreringer (MiS/nøkkelbiotoper/naturtyper/rødlistearter) skal ekskluderes fra analyseområdet.

Fugl

Det er registrert mye aktivitet av rovfugl (matsøk og hekkeaktivitet) på begge sider av Numedalslågen. Dette er attraktive habitat for en rekke rovfuglarter. Rovfugl er særlig sårbare for vindkraftutbygging og andre tekniske installasjoner på grunn av fuglenes adferd, morfologi og lave reproduksjonsrate. Mange av rovfuglene er typiske termikkflygere som benytter vind både i horisontalt og vertikalt plan for å spare energi under matsøk. Hekkeområder og viktige områder for matsøk er områder som har forhøyet kollisjonsrisiko. Trekk-korridorer langs lineære topografiske strukturer anses også som viktige.

Del av analyseområde som ligger i Vestfold inngår som en del av et større sammenhengende skogsbelte med innslag av myr og vann. Dette er de mest attraktive områdene for skogsfugl i fylket. Hønsefugl er utsatt for å kollidere med menneskeskapte lufthindringer, hovedsakelig på grunn av dårlig syn og relativt langsom manøvrering i lufta, som følge av tung kropp og korte vinger. Storfugl og orrfugl er nært knyttet opp mot spesifikke habitater i skog, bl.a. spillplasser med sine dagleier utenfor og fuktdrag i skogslandskapet som gir både næring og skjul for artene i store deler av året. Fragmentering av skogen ved endret arealbruk/utbygging kan splitte opp slike lokaliteter.

Store pattedyr

Mange store pattedyr unnviker i stor grad områder som jevnlig oppsøkes av mennesker og foretrekker større uforstyrrede områder, som gjerne sammenfaller med nettopp den type områder som er interessante for vindkraftutbygging. Områdene som er til vurdering i Vestfold er store sammenhengende skogområder på begge sider langs Numedalslågen. Dette er områder hvor det er

fast tilhold av gaupe og hjortevilt. Intakte større sammenhengende naturområder har en viktig funksjon som forflytnings- og spredningskorridor.

Andre sektorinteresser

Miljø- og samfunnssikkerhetsavdelingen vil bemerke at viktige tema som normalt inngår i vår portefølje som samordner av sektorinteresser ikke er omtalt i denne oversendingen. Vi legger til grunn at andre sektormyndigheter innenfor sine respektive fagtema har avgitt innspill til analyseområdene.

Miljø- og samfunnssikkerhetsavdelingens konklusjon

Miljø- og samfunnssikkerhetsavdelingen viser til at betydelige deler av analyseområdet har nasjonale og vesentlige regionale natur- og landskapsverdier som ikke er hensyntatt i ekskluderingsrundene. Miljø- og samfunnssikkerhetsavdelingen anser konfliktpotensialet med friluftsliv-/rekreasjonsinteresser som betydelig. Vi anbefaler at NVE og Miljødirektoratet har dialog med Vestfold fylkeskommune for endelig vurdering av konfliktpotensialet.

Med hilsen

Miljø- og samfunnssikkerhetsavdelingen

Elisabet Rui
fylkesmiljøvernsjef

Sigurd Lenes
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:

Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Vestfold fylkeskommune	Postboks 2163	3103	TØNSBERG
Re kommune	Postboks 123	3164	Revetal
Larvik kommune	Postboks 2020	3255	LARVIK
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	Drammen
Sandefjord kommune	Postboks 2025	3202	SANDEFJORD
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstua	0301	Oslo